

II

(Akty o charakterze nieustawodawczym)

DECYZJE

DECYZJA WYKONAWCZA KOMISJI (UE) 2018/1192

z dnia 11 lipca 2018 r.

w sprawie wprowadzenia wzmocnionego nadzoru w Grecji

(notyfikowana jako dokument nr C(2018) 4495)

(Jedynie tekst w języku greckim jest autentyczny)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 472/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru gospodarczego i budżetowego nad państwami członkowskimi należącymi do strefy euro dotkniętymi lub zagrożonymi poważnymi trudnościami w odniesieniu do ich stabilności finansowej ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 2 ust. 1,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Od 2010 r. Grecja otrzymuje pomoc finansową od państw członkowskich należących do strefy euro. W szczególności, w ramach wsparcia z pierwszego programu dostosowań makroekonomicznych, w okresie od maja 2010 r. do grudnia 2011 r. Grecja otrzymała pożyczki dwustronne w wysokości 52 900 mln EUR od państw członkowskich należących do strefy euro, których walutą jest euro; kwota ta została zgromadzona przez Komisję w Instrumencie pożyczkowym na rzecz Grecji; w ramach wsparcia z drugiego programu dostosowań makroekonomicznych w okresie od marca 2012 r. do lutego 2015 r. Grecja otrzymała dodatkowe pożyczki finansowane z Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej w wysokości 130 900 mln EUR ⁽²⁾; natomiast w okresie od sierpnia 2015 r. do czerwca 2018 r. Grecja otrzymała dodatkową kwotę w wysokości 59 900 mln EUR ⁽³⁾ w formie pożyczek z Europejskiego Mechanizmu Stabilności. Zobowiązania Grecji pozostające do spłaty na rzecz państw członkowskich należących do strefy euro, Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej i Europejskiego Mechanizmu Stabilności wynoszą w sumie 243 700 mln EUR. Ponadto, w celu wsparcia pierwszego i drugiego programu dostosowań gospodarczych, Grecja otrzymała pomoc finansową z Międzynarodowego Funduszu Walutowego w kwocie 32 100 mln EUR.
- (2) Pomoc finansowa z Europejskiego Mechanizmu Stabilności wygaśnie w dniu 20 sierpnia 2018 r.
- (3) Warunki dotyczące polityki w odniesieniu do udzielenia pomocy finansowej z Europejskiego Mechanizmu Stabilności określono w decyzji wykonawczej Rady (UE) 2016/544 ⁽⁴⁾, zmienionej następnie decyzją wykonawczą Rady (UE) 2017/1226 ⁽⁵⁾. Warunki te doprecyzowano w Protokole ustaleń Europejskiego Mechanizmu Stabilności dotyczącym szczegółowych warunków w zakresie polityki gospodarczej („protokół ustaleń”), podpisanym w dniu 19 sierpnia 2015 r. przez Komisję w imieniu Europejskiego Mechanizmu Stabilności oraz przez Grecję, oraz w jego późniejszych czterech zmianach.
- (4) W ramach pomocy finansowej Europejskiego Mechanizmu Stabilności Grecja wdrożyła wiele reform obejmujących znaczną liczbę obszarów polityki, tj. (i) stabilność finansów publicznych; (ii) stabilność finansową;

⁽¹⁾ Dz.U. L 140 z 27.5.2013, s. 1.

⁽²⁾ Kwota netto obligacji Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej w wysokości 10 900 mln EUR przekazana na rzecz Greckiego Instrumentu Stabilności Finansowej w marcu 2012 r. i zwrócona w lutym 2015 r.

⁽³⁾ Pożyczki w kwocie 2 000 mln EUR netto na dokapitalizowanie banków, które spłacono w lutym 2017 r.

⁽⁴⁾ Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2016/544 z dnia 15 lutego 2016 r. zatwierdzająca program dostosowań makroekonomicznych Grecji (2015/1411) (Dz.U. L 91 z 7.4.2016, s. 27).

⁽⁵⁾ Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2017/1226 z dnia 30 czerwca 2017 r. zmieniająca decyzję wykonawczą (UE) 2016/544 zatwierdzającą program dostosowań makroekonomicznych Grecji (2015/1411) (Dz.U. L 174 z 7.7.2017, s. 22).

- (iii) reformy strukturalne w celu zwiększenia konkurencyjności i wzrostu; oraz (iv) administrację publiczną. W oparciu o znaczną liczbę działań zrealizowanych w ramach programu należy kontynuować kluczowe reformy instytucjonalne i strukturalne w średnim okresie, aby zapewnić ich wdrożenie i pełną skuteczność.
- (5) W wyniku działań podjętych przez rząd Grecji w dużej mierze skorygowano nierównowagę budżetową i nierównowagę przepływów zewnętrznych. W latach 2016 i 2017 saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych było dodatnie, a Grecja jest na drodze do osiągnięcia docelowej nadwyżki pierwotnej w wysokości 3,5 % produktu krajowego brutto w 2018 r. i w średnim okresie. W 2015 r. zewnętrzne wierzycelności netto osiągnęły poziom dodatni i w kolejnych latach wykazywały jedynie nieznaczny deficyt. Gospodarka zaczęła się poprawiać i w 2017 r. odnotowano wzrost w wysokości 1,4 %, a bezrobocie wykazuje tendencję spadkową. Jeżeli chodzi o wskaźniki strukturalne, Grecja poprawiła swoją pozycję w rankingach wiodących wskaźników porównawczych mierzących wyniki gospodarcze poszczególnych krajów.
- (6) Niemniej jednak, pomimo reform, Grecja nadal doświadcza znacznej nierównowagi i słabości, co jest skutkiem następczym kryzysu finansowego. W szczególności – jak stwierdzono już w sprawozdaniu Komisji z 2018 r. przedkładanym w ramach mechanizmu ostrzegania (sporządzonym zgodnie z art. 3 i 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011⁽¹⁾) – Grecja doświadcza obecnie następujących trudności. Dług publiczny osiągnął rekordową wartość 180,8 % produktu krajowego brutto na koniec 2016 r., a następnie utrzymał się na poziomie 178,6 % produktu krajowego brutto na koniec 2017 r., co stanowi najwyższy poziom w Unii. Międzynarodowa pozycja inwestycyjna netto w wysokości niemal – 140 % produktu krajowego brutto w 2016 r. również utrzymuje się na podwyższonym poziomie; co więcej, mimo iż saldo obrotów bieżących wykazuje niemal równowagę, nadal jest ono niewystarczające, aby obniżyć znaczną międzynarodową pozycję inwestycyjną netto do rozsądnego poziomu w zadowalającym tempie. Chociaż bezrobocie spadło już z wartości szczytowej 27,9 % w 2013 r., w marcu 2018 r. nadal wynosiło 20,1 %. Bezrobocie długotrwałe (15,3 % na koniec 2017 r.) i bezrobocie młodzieży (43,8 % w marcu 2018 r.) również utrzymuje się na wysokim poziomie. Otoczenie biznesu nadal wymaga znacznej dalszej poprawy, jako że Grecja nadal ma duże zaległości w porównaniu z krajami osiągającymi najlepsze wyniki w kilku obszarach objętych wskaźnikami strukturalnymi należącymi do porównawczych wskaźników mierzących wyniki gospodarcze (np. egzekwowanie umów, rejestrowanie własności, postępowanie upadłościowe itp.).
- (7) Sektor bankowy jest wystarczająco dokapitalizowany, jednak wciąż zmagają się z wyzwaniami związanymi z niskim poziomem rentowności i wysokim poziomem ekspozycji zagrożonej, a ponadto nadal jest silnie powiązany z państwem. Na koniec marca 2018 r. poziom ekspozycji zagrożonej nadal był bardzo wysoki i wynosił 92,4 mld EUR lub 48,5 % całkowitych ekspozycji bilansowych. Grecja przyjęła kluczowe ustawy w kontekście pomocy finansowej z Europejskiego Mechanizmu Stabilności, aby ułatwić uporządkowanie bilansów banków, lecz konieczne będą stałe działania, aby obniżyć wskaźnik ekspozycji zagrożonej do zrównoważonego poziomu oraz umożliwić instytucjom finansowym nieprzerwane pełnienie funkcji w zakresie pośrednictwa i zarządzania ryzykiem. Ponadto istnieje plan działania w celu poluzowania ograniczeń w przepływie kapitału, aby przywrócić zaufanie deponentów. Niektóre z tych ograniczeń zostały zmniejszone, jednak konieczne są dalsze działania na podstawie ustalonych wartości referencyjnych.
- (8) Grecja – która była odcięta od pożyczek na rynku finansowym od 2010 r. – zaczęła odzyskiwać dostęp do rynku dzięki emisji obligacji państwowych od lipca 2017 r. Ze względu na wahania na rynkach finansowych dochody z obligacji greckich utrzymują się jednak na podwyższonym poziomie w porównaniu z innymi państwami należącymi do strefy euro, a w obliczu zewnętrznych zagrożeń gospodarczych warunki uzyskiwania pożyczek przez Grecję pozostają niestabilne. Należy zatem podjąć dalsze wysiłki, aby zapewnić Grecji trwały i stabilny dostęp do rynku.
- (9) W obliczu powyższych rozważań Komisja stwierdza, iż Grecja nadal jest narażona na zagrożenia stabilności finansowej, które – jeżeli się urzeczywistnią – mogłyby wywołać niekorzystne skutki uboczne na rynkach pozostałych państw członkowskich należących do strefy euro. Jeżeli pojawią się jakiegokolwiek skutki uboczne na innych rynkach, mogą one nastąpić w sposób pośredni, wywierając niekorzystny wpływ na zaufanie inwestorów, a tym samym na koszty refinansowania dla banków i pozostałych państw członkowskich należących do strefy euro.
- (10) W dniu 22 czerwca 2018 r. Eurogrupa wyraziła zgodę polityczną na wdrożenie dodatkowych środków, aby zapewnić stabilność długu. Grecja wykazuje wysoki dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych, o wartości 178,6 % produktu krajowego brutto na koniec 2017 r. Grecja skorzystała już z hojnego wsparcia finansowego pochodzącego od partnerów europejskich, udzielonego na warunkach preferencyjnych, a w 2012 r. przyjęto konkretne środki, aby doprowadzić zadłużenie do bardziej zrównoważonego poziomu, a następnie, w 2017 r. – kolejne środki w ramach Europejskiego Mechanizmu Stabilności. W analizie zdolności obsługi zadłużenia, przeprowadzonej w czerwcu 2018 r. przez Komisję wraz z Europejskim Bankiem Centralnym oraz we współpracy z Europejskim Mechanizmem Stabilności, stwierdzono, iż jeżeli dalsze środki nie zostaną przyjęte, stabilność długu będzie znacznie zagrożona. Wynika to z faktu, że według prognoz potrzeby finansowe brutto Grecji przekroczą poziom 20 % produktu krajowego brutto w długim okresie, który to poziom został ustalony przez Eurogrupę jako wartość odniesienia, w stosunku do której mierzone jest zagrożenie stabilności długu.

(1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25).

Środki ustalone przez Eurogrupę na tej podstawie w dniu 22 czerwca 2018 r. obejmują między innymi przedłużenie średnich ważonych terminów zapadalności o kolejnych 10 lat, odroczenie odpisów amortyzacyjnych i spłaty odsetek o kolejnych 10 lat, jak również wdrożenie innych środków okołozadłużeniowych. Wraz z wypłatą kwoty 15 000 mln EUR – dzięki której prognozuje się, iż rezerwa gotówkowa pokryje zapotrzebowanie Grecji na finansowanie dłużne przez około 22 miesiące po zakończeniu programu – według podstawowego scenariusza Komisji środki te mają być wystarczające dla zapewnienia stabilności długu oraz zapewnią, aby potrzeby finansowe brutto utrzymywały się na poziomie poniżej 20 % produktu krajowego brutto do 2060 r. W przypadku niekorzystnego scenariusza środki średniookresowe uzgodnione przez Eurogrupę wniosłyby pozytywny wkład w stabilność długu przez pewien okres i zapewniłyby, aby wskaźniki potrzeb finansowych brutto utrzymały się poniżej ustalonych wartości progowych do 2036 r. Eurogrupa zgodziła się na przeprowadzenie analizy na koniec okresu karencji na podstawie Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej w 2032 r., aby ustalić, czy konieczne są dodatkowe środki okołozadłużeniowe w celu osiągnięcia ustalonych wartości docelowych w zakresie potrzeb finansowych brutto – pod warunkiem, że przestrzegane będą ramy budżetowe Unii Europejskiej – oraz w razie konieczności na podjęcie niezbędnych działań.

- (11) Niemniej jednak w średnim okresie Grecja kontynuuje wdrażanie środków w celu usunięcia źródeł lub potencjalnych źródeł trudności oraz realizowanie reform strukturalnych, aby wspierać solidne i zrównoważone ożywienie gospodarcze, w obliczu skutków następczych spowodowanych przez kilka czynników. Czynniki te obejmują poważne i przedłużające się pogorszenie koniunktury w czasie kryzysu; wysokość poziomu zadłużenia w Grecji; słabości sektora finansowego w Grecji; nadal stosunkowo silne powiązania między sektorem finansowym i finansami publicznymi w Grecji, w tym przez własność państwową; ryzyko przeniesienia poważnych napięć w tych sektorach na inne państwa członkowskie, jak również narażenie państw członkowskich należących do strefy euro na ryzyko w kontekście zadłużenia państwa greckiego.
- (12) W tym celu Grecja podjęła zobowiązanie w Eurogrupie, aby kontynuować i zakończyć wszystkie kluczowe reformy przyjęte w kontekście pomocy finansowej w ramach Europejskiego Mechanizmu Stabilności oraz aby zapewnić ochronę celów istotnych reform przyjętych w ramach programów pomocy finansowej.
- (13) Grecja zobowiązała się również do wdrożenia konkretnych działań w obszarze polityki budżetowej i budżetowo-strukturalnej, dobrobytu społecznego, stabilności finansowej, rynków pracy i produktów, prywatyzacji i administracji publicznej. Te konkretne działania, które wymieniono w załączniku do oświadczenia Eurogrupy z dnia 22 czerwca 2018 r., przyczynią się do usunięcia potencjalnych źródeł trudności gospodarczych.
- (14) Aby zlikwidować pozostałe ryzyko i monitorować spełnienie zobowiązań podjętych w tym celu, konieczne i właściwe wydaje się objęcie Grecji wzmocnionym nadzorem na mocy art. 2 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 472/2013.
- (15) Przeprowadzono oficjalne konsultacje z Grecją, również za pośrednictwem oficjalnego pisma wysłanego w dniu 4 lipca 2018 r., oraz umożliwiono jej przedstawienie opinii na temat oceny Komisji. W swojej odpowiedzi z dnia 6 lipca 2018 r. Grecja zgodziła się z przeprowadzoną przez Komisję oceną wyzwań gospodarczych, przed którymi stoi ten kraj, co stanowi podstawę uruchomienia wzmocnionego nadzoru.
- (16) Grecja będzie nadal korzystała ze wsparcia technicznego w ramach programu wspierania reform strukturalnych (jak określono w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/825 ⁽¹⁾) w celu opracowywania i wdrażania reform, w tym kontynuacji i zakończenia kluczowych reform zgodnie z zobowiązaniami politycznymi poddanymi monitorowaniu w ramach wzmocnionego nadzoru.
- (17) Komisja zamierza ściśle współpracować z Europejskim Mechanizmem Stabilności – w kontekście jego systemu wczesnego ostrzegania – aby wdrożyć wzmocniony nadzór,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Grecja zostaje objęta wzmocnionym nadzorem na podstawie art. 2 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 472/2013 na okres sześciu miesięcy, począwszy od dnia 21 sierpnia 2018 r.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/825 z dnia 17 maja 2017 r. w sprawie utworzenia Programu wspierania reform strukturalnych na lata 2017–2020 oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013 i (UE) nr 1305/2013 (Dz.U. L 129 z 19.5.2017, s. 1).

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Greckiej.

Sporządzono w Brukseli dnia 11 lipca 2018 r.

W imieniu Komisji
Pierre MOSCOVICI
Członek Komisji
